

قمه خوری هومن حاجی عبداللہی

انگار دایره ناامنی هر روز تنگتر می شود از جمله زورگیری که حالا به ساحت سلبریتی ها هم گسترش یافته است. آخرین نمونه اش هومن حاجی عبداللہی بوده که از سرعت موبایلش و زورگیری از او با قمه خبر داده است. او در استوری اینستاگرام خود نوشته است: «ساعت ۹ ونیم صبح در روز روشن، خیابان پاسداران-ساقدوش- نبش رحمانیان غربی، یک جوری با قمه نیم متری زوند به سرم و موبایلم را قاپدند که تا ۵ دقیقه چشم هایم جایی را نمی دید.» در ماه های اخیر گزارش های زیادی در مورد زدنی به خصوص سرعت گوشی موبایل در ایران منتشر شده است و چهره های هنری و ورزشی دیگری هم تجربه های مشابهی داشتند. حدود یک ماه پیش مریم موبانی، از سرعت موبایلش خبر داد. سه ماه پیش هم تصاویری از زدنی موبایل علیرضا بیرانوند منتشر شد و پس از آن هم، مونا فرجاد از حمله به خودش در خیابان خبر داده بود.

نسخه واقعی شنل نامرئی هری پاتر

یک دانشمند چینی به نام «چو چونهائو»، با اختراع جدید خود مرزهای فناوری نوری را جابه جا کرده است. او موفق نشده تا با الهام از فیلم های هری پاتر، یک شنل نامرئی واقعی بسازد. براساس گزارش های منتشرشده، چو در جریان یک رویداد «نامرئی بودن» شنل خود را نشان داده است و با کمک یک ماده جادویی به نام «شبکه عدسی شکل» که اجازه می دهد نور به طور منظم شکسته شود، پاهای خود را ناپدید کرد. در ساخت این شنل نامرئی کننده، از نوع خاصی از مواد استفاده شده است که از ردیف هایی از عدسی های محذب استوانه ای کوچک تشکیل شده که در یک عدسی محذب استوانه ای مرتب شده اند. یکی از هیجان انگیزترین کاربردهای این فناوری، پتانسیل آن برای ساخت اتاق های نامرئی است.

تسلیمت اینفانتینو در پی مرگ ملیکا

در پی مرگ ملیکا محمدی از اعضای تیم ملی فوتبال زنان، رئیس فدراسیون بین المللی فوتبال، ضایعه درگذشت بازیکن تیم ملی فوتبال بانوان کشورمان را تسلیمت گفت. در پیام تسلیت اینفانتینو، رئیس فیفا، آمده است: «خبری بسیار ناراحت کننده در این شرایط سخت، یاد ما با خانواده ملیکا محمدی، دوستانش و فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران است.» ملیکا محمدی، هافبک تیم ملی فوتبال بانوان و باشگاه خاتون بم، با مادام سوم دی ماه در سانحه رانندگی جان باخت و دونفر از هم تیمی هایش به نام های بهناز طاهر خانی و زهرا خواجویی مجروح و راهی بیمارستان شدند. ملیکا، بازیکنی که چند وقت پیش تیم ملی را در اولین تجربه سطح جهانی اش همراهی کرده بود، یکی دیگر از قربانیان خودروهایی بی کیفیت داخلی شد. دست کم این پرتکرارترین اظهار نظری است که در فضای مجازی درباره اش عنوان شد. مرگ ملیکا محمدی با واکنش بسیاری از چهره های فوتبالی همراه شد؛ از یحیی گل محمدی و جواد نکونام تا دیگر بازیکنان شافل در فوتبال ایران. ضمن اینکه بازی های لیگ برتر هم به احترام او، با یک دقیقه سکوت برگزار شد.

عکس: خبرنگاری مهر

جایزه های که از سکه افتاد

نگاهی به ۱۶ دوره برگزاری جایزه جلال آل احمد

با هدف ارتقای زبان و ادبیات ملی- دینی از رهگذر بزرگداشت پدیدآورندگان آثار ادبی برجسته، بدیع و پیشرو، برگزار شود. با مصوبه دیگری که حاصل نشست دیگر اعضای این شوروا در آبان ماه ۱۳۸۵ بود، مقدمات قانونی برگزاری این جایزه ادبی از جمله تعیین هیئت امنا و ریاست این هیئت تکمیل و تصمیم بر این شد که میزان جایزه ۱۱۰ سکه بهار آزادی باشد و مراسم اختتامیه هر سال دوم آذرماه، در سالروز تولد جلال آل احمد برگزار شود. اما برگزاری آن هرگز در زمان تعیین شده به انجام نرسید و تقریباً هر سال مراسم اختتامیه این رویداد نهنها در روز و ماه تولد آل احمد برگزار نشد، بلکه در فصلی دیگر به سرانجام رسید.

نرگس کیانی خبرنگار گروه فرهنگ

در آخرین روزهای سال ۱۳۸۴، حاصل جلسه شورایی انقلاب فرهنگی، مصوبه ای بود که پایه گذار جایزه ادبی جلال آل احمد شد. شورایی انقلاب فرهنگی در نظر داشت «جایزه ملی جلال آل احمد

فراخوانی که بود، جایزه های که نیست

نقدی بر جوانمرگی جوایز داستان در ایران به بهانه برگزاری جایزه های ادبی متنوع اخیر

حمید اشقانی فراهانی کارشناس ادبیات

جوایز ادبی در ایران مانند تمام رویدادهای فرهنگی دیگر دستخوش تغییرات سیاسی و اجتماعی بوده است. برگزاری دوره بیست و یکم و بیست و دوم جایزه ادبی مهرگان ادب به شکل همزمان بعد از مدتی وقفه، بهانه ای شد تا نگاهی به جوایز ادبی فارسی زبان ها به طور خاص در حوزه ادبیات داستانی بیاندازیم. اولین جایزه ادبی فارسی که شامل زبان و ادبیات فارسی با آثار ادبی ترجمه شده به فارسی می شد، در سال ۱۳۳۲ و در دوره پهلوی دوم به تأسی از جوایز ادبی غربی در ایران شکل گرفت. این جایزه که به جایزه سلطنتی کتاب سال معروف بود، همه ساله یکبار، در روز اول فروردین ماه برگزارندگان خود را معرفی می کرد. این جایزه در شروع شامل هشت بخش؛ ادبیات فارسی، علوم کاربردی و محض، فلسفه، علوم اجتماعی، تاریخ، تمدن اسلام و روانشناسی بود و تا فروردین ماه ۱۳۵۶ ادامه داشت. رمان معروف «شوهر آهو خانم»، اثر علی محمد افغانی و کتاب از «صبا تا نیما»، شرح تاریخ ادبیات ایران با گردآوری یحیی آریان پور، از برگزیدگان این جایزه بوده اند.

کتاب سال جمهوری اسلامی، دومین جایزه کتاب فارسی است که قدمت طولانی دارد. این جایزه هر چند نگرشی کاملاً متفاوت و متأثر از انقلاب در ایران داشت اما از حیث شکل برگزاری و حمایت های دولتی، بی شباهت به جایزه قبلی نبود. نخستین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی در سال ۱۳۶۳ با محوریت انقلاب و دفاع مقدس شروع به کار کرد. در آن دوره اعلام شد، در ادبیات داستانی فقط ادبیات کودک و نوجوان برگزیده دارد. در این حوزه دو کتاب تألیفی برگزیده شدند که هر دو اثر متعلق به یک نویسنده و یک ناشر بودند. در دوره چهارم این جایزه مجموعه «قصه های مجید»، تألیف هوشنگ مرادی کرمانی جان تازه ای به فهرست کتاب های ادبی جایزه کتاب سال داد. عدم شرکت داستان با رمان

چربش حاشیه بر متن

مطابق نظر شورایی انقلاب فرهنگی، خانه کتاب و ادبیات ایران عهده دار برگزاری جایزه جلال آل احمد شد. این موسسه نخستین دوره را در سال ۱۳۸۷ در شاخه های داستان، مستندنگاری، تاریخ نگاری و نقد ادبی برگزار کرد. در این دوره آثار منتشرشده در سال های ۱۳۸۵، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ توسط داورانی که نامشان اعلام نشد، ارزیابی شدند اما از میان ۲۵۱۷ جلد کتاب، هیچ کدام برگزیده نشدند و در مجموع پنج اثر شایسته تقدیر اعلام شد و ۲۵ سکه بهار آزادی و لوح تقدیر به آنان تعلق گرفت. از جمله این آثار می توان به داستان کوتاه «ازدها کشان» نوشته یوسف علیخانی، داستان بلند «قاعده بازی» نوشته فیروز زبوزی جلالی، نقد ادبی «آیین آینه: سیر تحول نماپردازی در فرهنگ ایرانی- اسلامی و ادبیات فارسی» نوشته حسینیعلی قبادی و... اشاره کرد. در دوره دوم که در سال ۱۳۸۸ مجدداً توسط خانه کتاب و ادبیات ایران برگزار شد، اسامی داوران اعلام شد اما بخش داستان، اثر برگزیده نداشت، هیچ اثری هم شایسته تقدیر نشد و تنها آثار برگزیده، مربوط به بخش مستندنگاری و تاریخ نگاری بودند. سال ۱۳۸۹، جایزه جلال نخستین دوره خود را تکرار کرد. داوران نامعلوم بودند و ۱۱۰ سکه ای هم که قرار بود به برگزیده برسد به هیچ کس نرسید. البته اسامی هفت نفر از داوران که با انتشار نام خود مخالفتی نداشتند، در مراسم اختتامیه اعلام شد. در این سال نقد ادبی «از معنا تا صورت» نوشته مهدی محبتی، «تاریخ ادبی ایران» و «قلمرو زبان فارسی» اثر سیدمهدی زرقانی (به صورت مشترک)، داستان «تالار پذیرایی پایتخت» نوشته محمدعلی گویدینی و «نامیرا» نوشته صادق کر میار (به صورت مشترک) شایسته تقدیر اعلام شدند.

در پاییز سال ۱۳۹۰ که دوره چهارم به پایان رسید، پنج کتاب در سه بخش داستان، نقد ادبی و تاریخ نگاری (سه اثر به طور مشترک)، موفق شدند عنوان برگزیده، ۱۱۰ سکه طلا و تندیس را از آن خود کنند. اما این بار هم اسامی داوران اعلام نشد. در این دوره مستندنگاری «تا خمینی شهر» (روایت زندگی مجاهدانه حاج عبدالله والی) به اهتمام مؤسسه جهادی، داستان بلند «جاده جنگ» نوشته منصور انوری، نقد ادبی «از اشارت های دریا» نوشته حمیدرضا توکلی، تاریخ نگاری «نبرد سمریم» اثر کاوه بیات، کتاب «فرهنگ و تمدن ایرانی- اسلامی دکن در دوره بهمنیان» نوشته محسن معصومی و کتاب «علل و عوامل جابه جایی کانون های تجاری در خلیج فارس» نوشته محمدباقر وثوقی (به طور مشترک) شایسته تقدیر شدند. جایزه جلال در سال ۱۳۹۱ داوران مشخصی داشت اما باز هم برگزیده ای نداشت و این دوره را می توان پر حاشیه ترین دوره این جایزه دانست. در این دوره چند روز پس از اتمام جشنواره، برخی از داوران به نادیده انگاشته شدن تصمیم خود انتقاد کردند و نامه ای سرگشاده به دبیر علمی این جشنواره نوشتند. در این دوره داستان: «حافظ هفت» نوشته اکبر صحرایی، نقد ادبی «عقل سرخ» نوشته تقی پورنامداریان و «مولوی و اسرار خاموشی» نوشته علی محمدی آسیا آبادی (به صورت مشترک)، مستندنگاری «انورالدین پسر ایران» اثر معصومه سپهری و «شرح اسم» نوشته هدایت الله بهبودی

سال های پایانی دهه های ۷۰ و ۸۰ خورشیدی اوج شکل گیری جوایزی خصوصی در حوزه ادبیات داستانی بود. افزایش آزادی نسبی در معرفی کتاب، شمارگان کتاب های نو تألیف را بالا برد و جانبداری داوران کتاب سال، موجب شکل گیری جوایز کوچک و گاه تخصصی تر در حوزه ادبیات شد که طی یک دهه تعدادشان دورقمی شد.

جایزه مهرگان ادب ۱۳۷۸، جایزه ادبی هوشنگ گلشیری ۱۳۷۹، جایزه منتقدان و نویسندگان مطبوعات ۱۳۷۹، جایزه داستان شهید حبیب غنی پور ۱۳۷۶، جایزه ادبی یلدا ۱۳۸۱، جایزه ادبی هدایت ۱۳۸۱، جایزه ادبی اصفهان ۱۳۸۱، جایزه روزی روزگای ۱۳۸۵، جایزه ادبی هفت اقلیم ۱۳۸۸ و جایزه داستان احمد محمود ۱۳۹۶ معروفترین این جوایزند که طی دودهه گذشته شروع به کار کرده اند.

جایزه ادبی هوشنگ گلشیری که بعد از فوت ایشان به همت فرانسه طاهری - مترجم نام آشنا و همسر هوشنگ گلشیری- شکل گرفت، از حیث کیفیت داوران و نظم در برگزاری، حرکتی بزرگ را هدایت کرد تا جایی که چهره های معرفی شده در طول ۱۳ دوره برگزاری عمدتاً نقشی در جریان داستان کوتاه و رمان معاصر ایران را عهده دار شدند. ارتباط بهتر با رمان های ترجمه، بهره گیری از تکنیک های داستان نویسی و پرداخت جدید به سوزنه ها، باعث شد تا خوانش های جدیدی از ادبیات داستانی مبرن در ایران مورد توجه قرار گیرد. آخرین دوره جایزه داستان گلشیری در زمستان ۱۳۹۳ برگزار و بعد از آن طبق اعلام دبیر خانه این جشنواره، محدودیت های مالی و فشار های خارجی بر برگزار کنندگان مانع از ادامه برگزاری جایزه شد.

جایزه ادبی مهرگان از شروع به کار خود در سال ۱۳۷۸ تا سال ۱۳۸۵، با نامین مالی شرکت پخش کتاب ایران (پکا) برگزار شد. در سال ۱۳۸۵ با بدهی انباشته و انحلال شرکت پکا این جایزه توسط مدیرعامل اسبق پکا ادامه پیدا کرد. در سال های اخیر این جایزه به صورت دوساله برگزار شد. آخرین دوره جایزه مهرگان ادب در پاییز سال ۱۴۰۲ با معرفی برگزیدگان به کار خود پایان داد. مهرگان تنها جایزه خصوصی کتاب بود که غیر از بخش ادبی، بخش علمی و محیط زیست هم دارد. جمعیت این جایزه به خاطر ارتباط مستقیم برگزار کنندگان با پخش کتاب و محل پیوندیک نهاد اقتصادی با یک نهاد فرهنگی پیرامون کتاب است.

جایزه منتقدان و نویسندگان مطبوعات نیز همانطور که از اسم اش پیداست، عقبه مطبوعاتی دارد. احمد غلامی از بنیان گذاران این جایزه است و برگزاری این جایزه طی ۱۳ دوره برگزاری آنرا در دفا نتر روزنامه ها با بهمت تحریریه ها انجام شده است. جایزه منتقدان مطبوعات عمدتاً داورهایی نویسنده با سابقه کار در مطبوعات داشت. اما عمر این جایزه ادبی هم به دراز کشید و خیلی زود با تضعیف مالی جریان مطبوعات رسمی و کاغذی، برگزاری چنین جایزه ای نیز به محاق فراموشی رفت.